

# Tarxeta de regras do ditado

*Gárdaa na carpeta. Consúltaa cando corrixas.*

## Seis consellos para un bo ditado

| Cando          | Consello                                                             |
|----------------|----------------------------------------------------------------------|
| <b>Antes</b>   | Escoito a primeira lectura enteira sen escribir: así sei de que vai. |
| <b>Antes</b>   | Se non entendo unha palabra, pregunto antes de empezar.              |
| <b>Durante</b> | Se non me dá tempo, deixo un oco e sigo. Despois complétoo.          |
| <b>Durante</b> | Penso por que escribo unha palabra así e non doutro xeito.           |
| <b>Despois</b> | Releo palabra a palabra, co dedo ou co lapis.                        |
| <b>Despois</b> | Un erro é unha regra que aínda estou aprendendo.                     |

## Onde vai o til

| Palabras          | Regra                                                                    | Exemplos                     |
|-------------------|--------------------------------------------------------------------------|------------------------------|
| <b>Agudas</b>     | Tónica na última sílaba. Til se rematan en vogal, -n, -s ou -ns.         | alí, tamén, compás, cancións |
| <b>Graves</b>     | Tónica na penúltima. Til se rematan en consoante que non sexa -n nin -s. | fácil, cráter, túnel         |
| <b>Esdrúxulas</b> | Tónica na antepenúltima. Til sempre.                                     | música, árbore, mércores     |
| <b>Hiato</b>      | A i ou a u tónicas xunto a outra vogal, sen formar ditongo, levan til.   | súa, había, dúas, país       |

## Non levan til

- Os monosílabos, agás os do til diacrítico: pan, sol, mar.
- As agudas rematadas en ditongo decrecente: papeis, ademais, bailei. (Só as agudas.)
- Os adverbios en -mente: rapidamente, docemente.
- Os interrogativos e exclamativos: Que queres? Como chove! Só o levan se hai dúbida.

## Til diacrítico (os máis usados)

| Con til             | Sen til                |
|---------------------|------------------------|
| é (verbo ser)       | e (conxunción)         |
| dá (verbo dar)      | da (de + a)            |
| máis (cantidade)    | mais (pero)            |
| nós, vós (pronomes) | nos, vos               |
| só (soamente)       | so (debaixo de)        |
| pé (do corpo)       | pe (letra)             |
| té (infusión)       | te (pronome)           |
| vén (verbo vir)     | ven (verbo ver)        |
| fóra (adverbio)     | fora (verbo ser, ir)   |
| cómpre (é preciso)  | compre (verbo comprar) |
| póla (da árbore)    | pola (por + a)         |
| óso (do corpo)      | oso (animal)           |

*Lista completa: Normas ortográficas e morfolóxicas do idioma galego (Real Academia Galega, 2003).*

## Olo co castelán

- En galego abonda normalmente co signo final: Que fas? Que ben! O de apertura pódese poñer se axuda a entender a frase: non é un erro.
- Palabras que se colan: tamén (non también), despois (non después), irmá (non hermana), mércores (non miércoles).